

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 78/08-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 21. februára 2008 predbežne prerokoval sťažnosť F., zastúpeného advokátom Mgr. Ing. V. N., B., vo veci porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Obdo V 90/2005 z 27. septembra 2007 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť F. **o d m i e t a** z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

O d ô v o d n e n i e

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 5. februára 2008 doručená sťažnosť F.(ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom Mgr. Ing. V. N., B, vo veci porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 1 Obdo V 90/2005

z 27. septembra 2007. Predmetom konania bola žaloba o určenie prechodu ručiteľského záväzku na žalovaného (sťažovateľa).

Sťažovateľ namieta porušenie označených práv v dovolacom konaní vedenom najvyšším súdom pod sp. zn. 1 Obdo V 90/2005, v ktorom vystupoval ako žalovaný (žalobca bol správca konkurznej podstaty úpadcu A., a. s.).

Správca konkurznej podstaty úpadcu A., a. s. (ďalej aj „navrhovateľ“), sa žalobou z 15. augusta 1995 domáhal na Krajskom súde v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) voči sťažovateľovi určenia o prechode ručiteľského záväzku.

Navrhovateľ sa zmluvne zaviazal poskytnúť S. a. s., K., korunový úver pre každú leasingovú splátku v prípade, že S., a. s., K., nebude mať na plnenie tohto záväzku dostatok vlastných finančných prostriedkov. Subjekt Č., š. p., K., sa 25. februára 1991 zaviazal ručiteľským vyhlásením, že uspokojí pohľadávky navrhovateľa až do výšky poskytnutej protizáruky z budúcich úverových záväzkov spoločnosti S., a. s., K., pokiaľ ich neuspokojí dlžník. Keďže S., a. s., K., bol v platobnej neschopnosti, navrhovateľ poskytol na základe úverových zmlúv dohodnutú protizáruku. Poskytnuté finančné prostriedky vrátane úrokov spoločnosť S., a. s., K., nesplatila. Rovnako neplnil Č., š. p., K., ako ručiteľ.

Spoločnosť Č., š. p., K. bola k 30. aprílu 1992 zrušená bez likvidácie s tým, že 1. mája 1992 sa majetok podľa privatizačného protokolu previedol so všetkými aktívami a pasívami na sťažovateľa, ktorý ho použil na založenie štyroch nástupníckych akciových spoločností. Súčet majetku privatizovaných jednotiek sa rovná majetku privatizovaného podniku, čo potvrdzuje, že bol privatizovaný celý majetok štátneho podniku, v dôsledku čoho sťažovateľ neostal vlastníkom ani časti tohto majetku. Keďže jeden z právnych nástupcov Č., š. p., spoločnosť A., a. s., poprela svoje nástupníctvo a prevzatie záväzkov z úverových vzťahov vzniknutých medzi navrhovateľom a S., a. s., navrhovateľ podal určovaciu žalobu.

Krajský súd rozhodnutím č. k. 30 Cb 225/95-135 z 19. januára 2004 návrh navrhovateľa na určenie prechodu ručiteľského záväzku na sťažovateľa zamietol.

Navrhovateľ sa proti tomuto rozhodnutiu odvolal, pričom doplnil, že dlh S., a. s., K., voči nemu ako žalobcovi predstavuje 198 555 357,03 Sk a že túto pohľadávku si prihlásil v konkurze vedenom proti S., a. s., pričom bola uznaná v plnej výške. Najvyšší súd rozsudkom č. k. 4 Obo 97/2004-164 z 26. mája 2005 napadnutý rozsudok prvého stupňa potvrdil.

Najvyšší súd rozhodoval o dovolaní spoločnosti M., spol. s r. o., proti rozsudku najvyššieho súdu č. k. 4 Obo 97/2004-164 z 26. mája 2005. Spoločnosť M., spol. s r. o., ktorá podala dovolanie proti označenému rozsudku najvyššieho súdu, nebola účastníkom konania, hoci zmluvou o postúpení pohľadávok z 25. februára 2004 navrhovateľ postúpil pohľadávku voči spoločnosti S., a. s., K., vo výške istiny s príslušenstvom a so všetkými právami z toho právneho vzťahu vyplývajúcimi a s ním súvisiacimi na spoločnosť M., spol. s r. o. Návrhu na zmenu účastníka na strane žalobcu nebolo najvyšším súdom v odvolacom konaní vyhovené.

Na základe dovolania spoločnosti M., spol. s r. o., najvyšší súd zrušil rozsudkom č. k. 1 Obdo V 90/2005 z 27. septembra 2007 rozsudok odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Sťažovateľ namieta, že spoločnosť M., spol. s r. o., ktorá podala dovolanie, nebola účastníkom konania, a teda nebola osobou oprávnenou podať dovolanie. Je toho názoru, že ak dovolací súd meritórne rozhodoval o dovolaní osoby, ktorá nie je účastníkom predmetného súdneho konania, konal v rozpore s procesnými pravidlami upravujúcimi dovolacie konanie.

Vzhľadom na túto skutočnosť navrhuje, aby ústavný súd takto rozhodol:

„1. Základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd sťažovateľa bolo porušené.

2. Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ako súdu dovolacieho sp. zn. I Obdo V 90/2005 zo dňa 27. 9. 2007, v právnej veci žalobcu: JUDr. P. M., B., správca

konkurznej podstaty A., zast. advokátom JUDr. P. K., D., proti žalovanému: F., B. o určenie prechodu ručiteľského záväzku vedenej na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 30 Cb 225/95, na dovolanie M., spol. s r.o., Ž., proti rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 26.mája 2005 č. k. 4 Obo 97/2004-164, ktorým rozhodol tak, že rozsudok odvolacieho súdu zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie sa zrušuje a vec sa mu vracia na ďalšie konanie.“.

Súčasne sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd rozhodol podľa § 52 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len “zákon o ústavnom súde“) a odložil vykonateľnosť napadnutého rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 1 Obdo V 900/2005 z 27. septembra 2007, a to do právoplatného skončenia konania o tejto sťažnosti.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene alebo zjavne neopodstatnené návrhy môže ústavný súd po predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho prerokovania.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu štátu nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, alebo keď preskúmanie označeného postupu (rozhodnutia orgánu štátu) v rámci predbežného prerokovania vôbec nesignalizuje možnosť porušenia základného práva alebo slobody sťažovateľa, reálnosť ktorej by bolo potrebné preskúmať po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie (napr. I. ÚS 66/98, II. ÚS 101/03, I. ÚS 27/04, I. ÚS 25/05).

Sťažovateľ namieta skutočnosť, že najvyšší súd rozhodoval o dovolaní toho, kto nebol účastníkom konania, a z tohto odvodzuje, že spoločnosť M., s. r. o., nemohla podať ani dovolanie.

Ústavný súd preto posúdil rozsudok sp. zn. 1 Obdo V 90/2005 z 27. septembra 2007 z tohto hľadiska.

Najvyšší súd k tejto otázke v odôvodnení uviedol:

„A. P., a. s., filiálka B., právny predchodca žalobcu, uzatvorila dňa 22. 2. 1991 so spoločnosťou S., a. s., K., (ďalej len „S.“), zmluvu o podmienkach prevzatia bankovej protizáruky. V tejto zmluve sa právny predchodca žalobcu zaviazal poskytnúť spoločnosti S. úver pre jednotlivé splátky leasingu na 41 kusov ťahačov značky IVECO za podmienky, že S. nebude mať dostatok vlastných finančných prostriedkov na splatenie leasingových splátok.

Č., š. p., K., (ďalej len „Č.“), sa zaviazali ručiteľským vyhlásením zo dňa 25.2.1991, že uspokojia pohľadávku právneho predchodcu žalobcu z budúcich úverových záväzkov spoločnosti S. až do výšky poskytnutej protizáruky, pokiaľ ich neuspokojí sám S. (ďalej len „predmetný ručiteľský záväzok“).

Nakoľko S. nemal dostatok peňažných prostriedkov na úhradu jednotlivých leasingových splátok, v zmysle zmluvy o podmienkach prevzatia bankovej protizáruky zo dňa 22. 2. 1991, poskytol žalobca, resp. jeho právny predchodca spoločnosti S. celkom 10 úverov. S. tieto úvery nesplatil v plnom rozsahu do dnešného dňa. Jeho dlh predstavuje sumu vo výške 198 555 357,03 Sk. Táto pohľadávka bola prihláškou č. 18 zo dňa 22. 7.

1999, uplatnená v konkurznom konaní č. k. I K 403/96, vedenom na majetok úpadcu S. a bola uznaná v plnej výške.

Rozhodnutím Ministerstva dopravy a spojov SR č. 308/M/92 zo dňa 23. 4. 1992 bol štátny podnik Č. zrušený bez likvidácie ku dňu 30. 4. 1992. Žalobca listom zo dňa 3. 3. 1993 žiadal spoločnosť A., a. s., K., (ďalej len „A.“), ktorá podľa jeho informácií mala byť právnym nástupcom pôvodného ručiteľa – Č., o doplnenie obchodnej dokumentácie k poskytnutej protizárube. V odpovedi zo dňa 15. 3. 1993 spoločnosť A. poprela prevzatie záväzkov za úverové vzťahy medzi žalobcom a S. a poprela svoje právne nástupníctvo po Č..

Na základe vyššie uvedeného žalobca uplatnil plnenie z ručiteľského záväzku u žalovaného. Žalovaný na túto výzvu žalobcu, uskutočnenú listom zo dňa 4. 2. 1994, nereagoval.

Následne, v záujme odstránenia právnej neistoty, žalobca žalobou zo dňa 15. 8. 1995 sa domáhal na Krajskom súde v Bratislave určenia, že na žalovaného na základe zákona č. 92/1991 Zb. o podmienkach prevodu majetku štátu na iné osoby prešiel a naďalej trvá záväzok z ručiteľského vyhlásenia Č. zo dňa 25. 2. 1991.

Voči rozhodnutiu Krajského súdu v Bratislave č. k. 30 Cb 225/95 zo dňa 19. 1. 2004, ktorým žaloba zo dňa 15. 8. 1995 bola zamietnutá z dôvodu, že žalovaný nie je pasívne legitimovaný, podal žalobca dňa 5. 3. 2004 odvolanie na Najvyšší súd Slovenskej republiky.

Medzičasom žalobca pohľadávku voči spoločnosti S., spolu s právami z predmetného ručiteľského záväzku postúpil na spoločnosť M., spol. s r.o., Ž., (IČO: 31 586 091, zapísaná v Obchodnom registri Okresného súdu Ž., oddiel: Sro, vložka číslo ... (ďalej len „Spoločnosť“). Túto skutočnosť žalobca oznámil Krajskému súdu Bratislava podaním zo dňa 10. 3. 2004 a navrhol vstup Spoločnosti do konania podľa § 92 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku. V zmysle § 524 Občianskeho zákonníka došlo postúpením pohľadávky žalobcu voči spoločnosti S. aj k prechodu práva na plnenie z predmetného ručiteľského záväzku na Spoločnosť.

...Základného pochybenia odvolací súd sa dopustil v tom, že nesprávne rozhodol o návrhu žalobcu (JUDr. P. M.), aby na jeho miesto do konania na základe postúpenia pohľadávky vstúpila spoločnosť M., spol. s r.o., ktorý postup odôvodnil odkazom na ust. § 92 ods. 2 OSP. Odvolací súd pochybil, ak vychádzal z toho, že v danom prípade ide o zámenu účastníkov podľa ust. § 92 ods. 4 OSP, ktoré ustanovenie v odvolacom konaní

nemožno aplikovať. Žalobca správne navrhol, aby na jeho miesto do konania vstúpila spoločnosť M., spol. s r.o., a to na základe právnej skutočnosti, ktorá nastala po začatí konania, t.j. postúpenia pohľadávky. Odvolací súd mal postupovať podľa ust. § 92 ods. 2 OSP, ktoré platí aj pre odvolacie konanie, a pokiaľ mal pochybnosti, či takáto skutočnosť nastala, mal odvolacie pojednávanie odročiť, ako to navrhol žalobca, keďže vyriešenie otázky, kto má byť účastníkom konania, je nepochybne dôležitým dôvodom v zmysle ust. § 101 ods. 2 OSP. Tým, že odvolací súd uvedeným spôsobom nepostupoval, odňal žalobcovi, ale aj spoločnosti M., spol. s r.o., ktorá spoločnosť bola účastníkom konania, keď sa rozhodovalo o jej práve byť v tomto konaní žalobcom, možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ OSP), a tým je daná prípustnosť aj dôvodnosť dovolania.

Keďže odvolací súd nerozhodol správne o otázke, kto má byť účastníkom konania na strane žalobcu, jeho ďalšie závery týkajúce sa predmetu konania, ktorého zmenu žalobca tiež navrhoval, sú predčasné, pretože v tomto smere dispozičné právo so žalobou by už patrilo spoločnosti M., spol. s r.o. Z tohto dôvodu sú predčasné závery odvolacieho súdu aj v otázke neexistencie naliehavého právneho záujmu, keď navyše súd prvého stupňa z tohto dôvodu žalobu nezamietol a odvolací súd nedoplnil, ani nezopakoval dôkazy vykonané súdom prvého stupňa. Navyše, ak súd zamietne žalobu pre neexistenciu naliehavého právneho záujmu, nemôže tú istú žalobu zamietnuť aj z ďalšieho dôvodu, ako to urobil odvolací súd.

Totíž, ak nie je daný naliehavý právny záujem podľa § 80 písm. c/ OSP, potom už neprichádza do úvahy posudzovať, či inak uplatnené právo je dané. Ak neboli splnené podmienky na postup podľa § 219, resp. § 220 ods. 1, 2 OSP, potom odvolací súd mal postupovať podľa ust. § 221 ods. 1 OSP a rozhodnutie súdu prvého stupňa zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.“.

Najvyšší súd sa v rozsudku sp. zn. 1 Obdo V 90/2005 z 27. septembra 2007 podľa názoru ústavného súdu vysporiadal so všetkými právne relevantnými otázkami, ku ktorým zaujal jasný a jednoznačný právny názor. Z tohto pohľadu nemožno preto rozhodnutie sp. zn. 1 Obdo V 90/2005 z 27. septembra 2007 považovať ani za svojvoľné, ani arbitrárne. Právne názory v ňom vyslovené sú ústavne akceptovateľné.

V tejto súvislosti ústavný súd uvádza, že z doterajšej rozhodovacej činnosti ústavného súdu vyplýva, že ústavný súd aplikujúc judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva vo vzťahu k čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj judikatúru vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy skúma, či konanie ako celok bolo spravodlivé, a nie je v zásade oprávnený a povinný preskúmavať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (II. ÚS 21/96). Do obsahu základného práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nepatrí právo účastníka konania dožadovať sa toho, aby všeobecné súdy preberali alebo sa riadili výkladom všeobecne záväzných predpisov, ktorý predkladá účastník konania (II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03). Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takéhoto výkladu a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách a do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 123/00, I. ÚS 17/01, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02).

Na základe uvedeného ústavný súd odmietol sťažnosť sťažovateľa z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti už pri jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti bolo už bez právneho významu zaoberať sa ďalšími požiadavkami sťažovateľa a rozhodovať o dočasnom opatrení podľa § 52 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. februára 2008